זכה בהגרלת הספחים

מר שטרן יוליוס, מרחוב ביאליק 39, רמת־גן, רכש כרטיס פיס שלם וזכה ב־10,000 ל"י בהגרלת הספחים מס. 49/62. מספר הכרטיס 306300.

תאטרון

יחס מיוחד

תורת־היחסים. רבי־היחיד הרביעי במספר של שמעון ישראלי, ה־ הצ־ יחסית מאוד. היא מצויינת ביחס הקודמת, לחם ושעשועים; חלשה תכניתו הראשונה סתם יום של חול; כ־ כוניה טובים באופן־יחסי לפזמונים. א־ וגם אלה מוגשים בצורה יחסנית, ב־ למה שנהוג בבימות בידור אחרות. ג־ בסופו של דבר אין הצופה יכול להתיחס אליה באדישות, מעניק לגלרית־הדמויות אותן מגלם שמעון ישראלי יחס חם ואנושי של הזדהות.

אין זו תכנית בעלת חוט שדרה או עלי־לה. זהו אוסף מגוון של קטעי־משחק ופז־מונים על נושאים שונים בהווי הישראלי שאת כולם מאפיינת גישתו לחיים של שמ־עון ישראלי כשחקן — תמימות, אנו־שיות, אהבה־לזולת והגמור שטחי אך טוב־לב. בכמה קטעים, כמו במונולוג של היקה המודקן על ספסל בטיילת (של יורם מט־מור לפי צ'כוב), מוכר הפרחים בשוק (של דן בן־אמוץ) והטוראי רחמו (של יורם האם זה רק מקרה שמשפט כעגל הגיר הקווקאזי (שאינו אלא גילגול של מוזה סיני מהמאה ה־13, שהוא עצמו גלגל משפט שלמה התנכ"י) מתחיל דו־ גרסיה בתקופת [illegible] של אחד גיאורגי אבשלומי? או שמא הדמיון לגרוזיני אחר, [illegible], שמת או נרצח בשם יוסף סטא־ [illegible], אינו מרמז על דבר?

מחיין למשמעויותיו החברתיות והמטא־פורות הפנימיות הנרחבות שלו, זהו מחזה הזודר בהשלכתו החיצונית. התיאוריה של ברכט על התיאטרון כמכשיר גורם הנאה המעורר את כל חושיו ומחשבתו של הצופה, מגיעה כאן לידי מיצוי מלא.

בלי תיקתק. עלילת המחזה היא פשוטה ומגובשת. מהפכת החצר המתחוללת בארמונו של השליט הגרוזיני הצעיר מסתיי־מת בעריפת ראשו ובמנוסת בהלה של אשתו (אליין זלר). במנוסתה נוטשת ה־אשה את יורש העצר, הניצל על־ידי משרתת תמימה (זהרירה חריפאי), ההופכת בעל כור־חה לאמר־מאמצתו. היא נסה עמו להרים מפני המלחמה, ולמרות שהיא ממתינה ל־ארושה (אילן דר) החייל, היא נישאת לבעל חוה גוסס רק כדי להעניק לילד שם.

כאשר תמה המלחמה וגרושה המשרתת חוזרת עם הילד לעיר, תובעת אותה האם למשפט, דורשת להחזיר את בנה. אז חורץ השופט אצדק (חיים טופול) את גזר דינו לפי משפט מעגל הגיר. הילד מוצב במרכזו של מעגל, כששתי הנשים צריכות למשכו לעברן. זו שויתרה על זכותה על הילד ובלבד שלא לשסעו — זוכה בו.

משפע הדמויות המופיעות במחזה חשובות בעיקר שתיים, זו של גרושה וזו של השופט אצדק. למראה זהרירה חריפאי בדמותה של גרושה, המשרתת הנאמנה, המוסרית, האמהית ובריאת־השכל, נדמה כאילו גזר ברכט את התפקיד לדמותה. העתל שנגרם במשך שנים כה רבות לשחקנית מצויינת זו שלא מצאה את מקומה על במה ישרא־לית, בא סוף־סוף על תיקונו ובצורה ששוב אינה מתירה מקום לספק, שהיא אחת המוכשרות שבשחקניות הבמה בארץ.

אולם גיבור הערב הוא דווקא חיים טופול בתפקיד השופט אצדק. טופול, כלבלר ה־אביון והתבונתי ההופך לשופט מושחת אך מוסרי, בולע תענוגות־חיים ועושה צדק לעניים, הנלעג והנעלה גם יחד, נותן להצגה כולה מימד נוסף שאין בה עד להופעתו. חבל רק שתפקיד הזמר־מספר־העלילה, ה־מבוצע על־ידי מיכאל כפיר, לא הוטל על טופול גם כן.

יוסף מילוא מציג כאן את ברכט כפי ששום במאי אחר לפניו, כולל סם בייסקוב הדני בגיליאו לא עשה זאת בארץ. אם יש פגם באמנות הביום של מילוא, הרי זה דווקא בתיאום היתר של פעולת המנגנון הפנימי של ההצגה. אם ניתן להשוות פעולת מנגנון זה לשעון, הרי מילוא בנה שעון כה עדין ומדוייק עד שלעיתים אי־אפשר לשמוע כלל את תיקתוקו. ודווקא אותו תיק־תק החוזר ובוקע ומטריד את השומע מעבר לתנועת המחוגים הוא אחד היסודות החשובים בתיאטרון של ברכט.

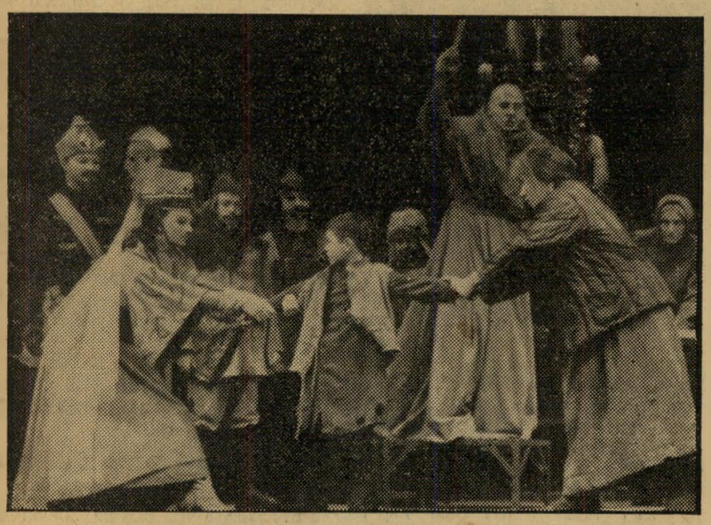

חריפאי (ימין) וטופול (קרח) ב„מעגל הגיר"*

בעקבות שלמה המלך

מטמור ודן אלמגור לפי זושצ'נקו), מתעלה שמעון לרמת־משחק שהיא הישג חדש לגביו, לעומת זאת פזמוניו, להוציא שניים, הם חיוורים מסרי חן ובלתי נקלטים.

בהופעתו של שמעון בכללה יש הפעם יותר מדי ליטוש והקצעה ופחות מדי חוסר אמצעיות בקשר שבינו לבין הקהל. אולם את משקלה היחסי של התכנית קובעת למעשה הרגשתו של הצופה בתום ההצגה. ובהצגה זו מצטערים רבים על שאין היא נמשכת עוד.

ברכט כהלכה

מעגל הגיר הקווקאזי (התיאטרון ה־עירוני, חיפה; מאת ברטולד ברכט; בימוי — יוסף מילוא; תפאורה — תיאו אוסו) היא הצגה שללא צל של ספק יכולה להחשב כאחד מהישגי השיא של התיאטרון הישראלי. להעלות מחזה כה מורכב ומסובך, לא מבחינת עלילתו ותוכנו, אלא מבחינת המנגנון הפנימי המתואם שלו, המורכב מהמוני פריטים שכל אחד מהם היא יצירה בפני עצמה ועם זאת רק פונקציה של האורגאניזם השלם, הוא מיבצע שקשה היה להניח שניתן לבצעו בישראל.

שכן, אין זה מחזה שדי בשחקן גאוני או במאי מוכשר כדי להצילו. די שגלגל שיניים אחד לא יתאים בדייקנות לחברו כדי לפגום בפעולת המערכת כולה. התיאט־רון העירוני של חיפה לא רק שעמד ב־משימה, אלא ביצע אותה ברמה איכותית ראויה לשבח.

מעגל הגיר הוא מחזה סמלי הנמנה על המשובחות והמפוארות ביצירותיו של ברט־ולד ברכט. זוהי אלגוריה חברתית־פיוטית שבהפשטה שלה מכילה את השקפת העולם הברכטית האפיינית על השלטון, המלחמה, טבעם של המושלים והנמשלים וזכות ה־בעלות. אולם המוטיב המרכזי שלה היא בחינת הצדק, לא כערך מוסרי מופשט אלא כחלק מהמציאות האוביקטיבית.

* משמאל: אליין זלר, השחקנית האמרי־קאית הצעירה, המופיעה לראשונה בישראל.

למי צילצלו הפעמונים

הפעמונים — עתיקים וחדשים — מצלצלים יום יום משעה 9 בבקר עד חצות, באולמי תערוכת „תחביב". הפעמונים מצלצלים, הרכבות נוסעות, הבובות מזמרות וחובבי הרדיו מתקשרים עם קצות תבל. כל זה ניתן לראות רק עוד ימים ספורים.

הפעמונים מצלצלים רק לזרי־זים המקדימים ביקורם!

התערוכה פתוחה יום יום מ־9 בבוקר עד חצות, בערבי שבת עד הצהרים ובמוצ"ש מצאת השבת.

תערוכת "תחביב"

אבן גבירול 66-68 ת"א